

۱ همه عبارات زیر، بیانگر ویژگی‌های ادبیات در قرن یازدهم است؛ به جز:

- ۱ گسترش و رواج آموزه‌های سنتی عرفانی در نثر و نظم این دوره
- ۲ بی‌توجهی به شعر ستایشی و درباری و عاشقانه‌های زمینی
- ۳ روی آوردن به مضامین پند و اندرز و توصیف امور طبیعی
- ۴ تبدیل موضوعات کهن به مضامین تازه و به زبان جدید

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۲ بیشترین «استعاره»، در کدام بیت یافت می‌شود؟

- ۱ بر گل سیراب سنبل را چو جولان می‌دهد / بلبل طبع مرا یاد از گلستان می‌دهد
- ۲ تا سنبل سیراب تو بر لاله گره شد / خورشید تو گفتمی که مگر زیر زره شد
- ۳ بر برگ گلش سنبل سیراب ببینید / در حقه لعلش گهر ناب ببینید
- ۴ بر سر سرو سهی تا گل به بار آمد تو را / غنچه دل‌ها چو نرگس از تو رنجوری کشید

سراسری - انسانی - تیرماه ۱۴۰۳

۳ کدام عبارت از دیدگاه تاریخ ادبیات، درست است؟

- ۱ عباس‌نامه وحید قزوینی و احسن‌التواریخ حسن بیگ روملو به ترتیب، دارای نثر «مصنوع» و «بینابین» اند.
- ۲ در قرن ششم مرسوم بود که برخی نویسندگان آثار موجود به نثر فنی را به نثر ساده بازمی‌گردانند.
- ۳ در زمان تیمور گورکانی هنرمندان، قرآن کریم و دیوان حافظ را به خط خوش نگاشتند.
- ۴ تذکره دولتشاه سمرقندی به تشویق بایسنقر میرزا در قرن نهم به نگارش درآمد.

سراسری - انسانی - تیرماه ۱۴۰۳

۴ با توجه به اختیارات شاعری به ترتیب وزن کدام مصراع‌ها «مستفعل مستفعل مستفعل فاع» و کدام مصراع‌ها

«مستفعلن مستفعلن مستفعلن فاع» است؟

الف: من بر همان عهدم که با زلف تو بستم	ب: افتاده ز بام خاک درگه شده‌ام
ج: هنوز عشق تو امیدبخش جان من است	د: من آن صبحم که ناگهان چو آتش در شب افتادم
ه: با تلخ‌کامی صبر کن ای جان شیرین	و: گر خون دلی بیهده خوردم، خوردم

۱ الف، و - ب، ج	۲ الف، ه - ب، د	۳ ب، ه - الف، ج	۴ ب، و - الف، ه

سراسری - انسانی - اردیبهشت ۱۴۰۳

در کدام بیت شاعر از آرایه «استعاره» بهره بیشتری برده است؟

- ۱ گوه‌ری کز چشم من زاد آفتاب روی او / هم به دست اشک در پای غمش پاشیده‌ام
- ۲ میل دل با طاق ابروی بتان امروز نیست / کج بنا کردند از اول قبله این خانه را
- ۳ غنچه دلگیر ما را برگ شکرخند نیست / ای نسیم عافیت شبگیر کن از کوی ما
- ۴ ای خم ز پرده‌پوشی ما در گذر که تاک / زنجیر پاره کرد ز زور شراب ما

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی کدام موارد درست است؟

الف: مکتب وقوع، نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید در قرن نهم بود.
 ب: شاهان صفوی در نفوذ زبان ترکی در ایران نقش بسزایی داشتند؛ اما به زبان فارسی علاقه نشان داده‌اند.
 ج: فضلی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی و بها دادن به فرهنگ آن استقبال چندانی نمی‌کردند.
 د: بسیاری از ابیات بیدل دهلوی به صورت ضرب‌المثل رواج یافته، او را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.
 ه: کلیم کاشانی در ابداع معانی مشهور است. وی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.

- ۱ الف - د - ه
- ۲ ب - ج - د
- ۳ الف - ب
- ۴ ب - ه

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

در ابیات زیر، به‌ترتیب، چند «تشبیه» و چند «استعاره مصرحه» وجود دارد؟

- من بادپای روحم، من بادبان نوحم / من رازدار غیبم، من روای روانم
 - با وجود لعل ساقی جرعه کوثر ننوشم / تا نپنداری که من لب تشنه آب زلالم
 - مجلس امشب از فروغ لاله‌رویان روشن است / بی‌خبر هر سو که می‌غلند نگاهم، گلشن است

- ۱ پنج - دو
- ۲ پنج - سه
- ۳ شش - دو
- ۴ شش - سه

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

کدام بیت «فاقد» استعاره است؟

- ۱ به تیره‌روزی من چشم روزگار گریست / ندانم آن مه تابان چه در کمان دارد
- ۲ سخنی به مرده برگو که دوباره زنده گردد / تو که معجزات عیسی همه در کلام داری
- ۳ نازم سرت ای شمع که شهری زدی آتش / و اندیشه ز دود دل پروانه نکردی
- ۴ بود که ساقی لعل تو در دهد جامی / مرا که خون جگر می‌خورم ز ساغر دل

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

از دیدگاه تاریخ ادبیات کدام مورد غلط است؟

- ۱ بعد از ظهور شاعران بزرگی چون سعدی و حافظ در دوره عراقی به دلیل تسلط طولانی‌مدت مغولان و تیموریان جایی برای رشد زبان و ادبیات فارسی باقی نماند.
- ۲ مکتب وقوع نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود و بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم به‌شمار می‌رفت.
- ۳ هر چند شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقش بسزایی داشتند؛ اما به زبان فارسی اصلاً علاقه‌ای نشان نداده‌اند.
- ۴ اوضاع اجتماعی و سیاسی ایران در قرن دهم به‌طور کلی و وضع ادبیات نیز به تبع آن آشفته شده بود.

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

- ۱) گر تمنّای تو از خاطر ناشاد رود / داغ عشق تو گلی نیست که از یاد رود
- ۲) این نغمه محبت بعد از من و تو ماند / تا در زمانه باقی است آواز باد و باران
- ۳) از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر / یادگاری که در این گنبد دوّار بماند
- ۴) عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت / فتنه‌انگیز جهان غمزه‌ی جادوی تو شد

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

نوع استعاره در همه‌ی ابیات با شعر زیر یکسان است، به‌جز:

- «می‌تراود مهتاب، می‌درخشد شب تاب
نیست یک دم شکند خواب به چشم کس و لیک
غم این خفته چند، خواب در چشم ترم می‌شکند»
- ۱) کام حرص است که از شهد نگردد شیرین / ورنه قانع ز نی خشک شکر می‌چیند
 - ۲) باغ سلام می‌کند سرو قیام می‌کند / سبزه پیاده می‌رود غنچه سوار می‌رسد
 - ۳) از ترشروی گردون گله بی‌انصافی است / خنده‌ی برق شنیدی به خس و خار چه کرد
 - ۴) از لعل تو گر یابم انگشتی زنهار / صد ملک سلیمانم در زیر نگین باشد

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

استعاره‌ی مکنیه در کدام بیت، تشخیص نیست؟

- ۱) در شامگه هجرش بگداخت تن و جانم / در دامگه عشقش بشکست پر و بالم
- ۲) پیش از آن دم که زند خط شب از عارض روز / از سر زلف و رخت لیل و نهارى بوده است
- ۳) در فراقش می‌نویسم نامه‌ای از دست من / خامه خون می‌گرید و خط خاک بر سر می‌کند
- ۴) گرچه چشمم بسته است اما سرشکم می‌رود / باز می‌گویند به مردم ماجرای چشم من

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

در همه‌ی ابیات آرایه‌های تشبیه، استعاره و جناس وجود دارد؛ به‌جز:

- ۱) نشد از گوش دلم زمزمه‌ی نغمه‌ی چنگ / تا عنان دل شیدا بشد از چنگ مرا
- ۲) مگذار مطرب را دمی کز چنگ بنهد چنگ را / در آبگون ساغر فکن آن آب آتش رنگ را
- ۳) ای تُرک آتش‌رخ بیار آن آب آتش‌فام را / وین جامه‌ی نیلی ز من بستان و در ده جام را
- ۴) ای رخت آینه‌ی جان، می‌چون زنگ بیار / تا ز آینه‌ی خاطر ببرد زنگ مرا

سراسری-انسانی-۹۹

سبک شعر کدام شاعر، حدّ واسط سبک دوره‌ی عراقی و سبک هندی است و شاخصه‌ی اصلی آن چیست؟

۱) وحشی بافقی، واقع‌گرایی	۲) محتشم کاشانی، مرثیه‌سرایی
۳) بابافغانی شیرازی، ظرافت و رقت معانی	۴) کلیم کاشانی، ابداع معانی و خیال‌های رنگین

سراسری-انسانی-۹۹

وزن واژه شعر زیر، کدام است؟
«به چه خواهی بردن / در شبی این همه تاریک پناه»

- ۱ فعلاتن فعلن - فعلاتن فعلاتن فعلاتن
۲ فعلاتن فعلن - فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
۳ فعلاتن فعلن - فعلاتن فعلاتن فعلن
۴ فعلاتن فعلن - فعلاتن فعلاتن فعلن

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

کدام عبارات، از نظر تاریخ ادبیات درست است؟
الف) کلیم کاشانی از شاعران بزرگ قرن دهم به خلاق المعانی ثانی شهرت یافت.
ب) بهزاد در دوره‌ی شاه عباس و رضا عباسی در دوره‌ی شاه اسماعیل از مفاخر هنرند.
ج) مکتب وقوع در قرن دهم نتیجه‌ی چاره‌اندیشی شاعران برای رهایی از تقلید بود.
د) در سبک هندی بازسازی اندرزها و تمثیل‌های کهن به شیوه‌ی نو در شعر رواج یافت.

- ۱ ب - ج ۲ ج - د ۳ الف - ب ۴ الف - د

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

وزن مقابل کدام مصراع، درست است؟

- ۱ چند نومید ز کوی تو دل زار آید: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن
۲ گوهر تاجم که در دست گدا افتاده‌ام: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
۳ جهان و کار جهان جمله هیچ بر هیچ است: مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلاتن
۴ من و باد صبا مسکین، دو سرگردان بی‌حاصل: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فعولن

سراسری - انسانی - ۹۸

در کدام بیت تشبیه، استعاره و مجاز «همگی» وجود دارد؟

- ۱ گر بدین پسته‌ی خندان به چمن بنشینی / غنچه از شاخ به صد آه و فغان برخیزد
۲ تو در حسن، لیلای خرگه نشینی / من از عشق مجنون صحرا نشینم
۳ گر بوسه‌ای توان زد یاقوت آن دو لب را / یک عمر از این تمنا خون در جگر توان زد
۴ خاک سر راهت شدم ای لعبت چالاک / برخیز پی جلوه که برداریم از خاک

سراسری - انسانی - ۹۸

در همه‌ی ابیات، آرایه‌ی «تشبیه و استعاره» یافت می‌شود؛ به جز:

- ۱ پرده بر دار ای قمر پنهان مکن تنگ شکر / تا بر سیمین تو احوال ما زرین کند
۲ مشک و عنبر گر ز مشک زلف یارم بو کند / بوی خود را واهلد در حال و زلفش بو کند
۳ تنگ شکر شود همه کام و دهان من / چون دل خیال آن بت شیرین‌دهان کند
۴ چنگ را در عشق او از بهر آن آموختم / کس نداند حالت من ناله‌ی من او کند

سراسری - انسانی - ۹۸

در قرن دهم، چه کسی کتاب کلیله و دمنه را به زبان ساده‌ی فارسی بازنویسی کرد و آن را چه نامید؟

- ۱ ظهیرالدین بابر، بابرنامه
۲ فیض کاشانی، انوار سهیلی
۳ ملاحسین واعظ کاشفی، انوار سهیلی
۴ ملاحسین واعظ کاشفی، محاکمة اللغتين

سراسری - انسانی - ۹۸

- ۱ خورشید را ز مشک زره‌پوش کرده‌اند/ وان گه بهانه زلف و بناگوش کرده‌اند
- ۲ نیکی پیر مغان بین که چو ما بد مستان/ هر چه کردیم به چشم کرمش زیبا بود
- ۳ آن لحظه که ریزم چو فلک از مژه کوکب/ بیدار کسی نیست که گیرم به گواهی
- ۴ یارب این ماییم از آن جان جهان افتاده دور/ سایه‌وار از آفتابی ناگهان افتاده دور

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در کتاب درسی، رواج آموزه‌های عرفانی به عنوان یکی از ویژگی‌های ادبیات قرن یازدهم ذکر نشده است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برگ گل: استعاره از چهره / سنبل سیراب: استعاره از زلف معشوق / حقه لعل: استعاره از لب‌های معشوق / گهر: استعاره از دندان‌ها

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «عباس‌نامه»، اثر وحید قزوینی (نثر مصنوع) «احسن التواریخ»، اثر حسن بیگ روملو (نثر بینابین)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح وزن مصراع‌ها:

الف: مستفعّلن مستفعّلن مستفعّلن فع

ب: مفعول مفاعیل مفاعیل فع یا مستفعّل مستفعّل مستفعّل فع

ج: مفاعیل فعلاّتین مفاعیل فعّلن

د: مفاعیلین مفاعیلین مفاعیلین مفاعیلین

هـ: مستفعّلن مستفعّلن مستفعّلن فع

و: مفعول مفاعیل مفاعیل فع یا مستفعّل مستفعّل مستفعّل فع

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این بیت، سه استعاره مشهود است؛ در حالی‌که سایر ابیات، دارای دو استعاره هستند. استعاره‌های گزینه ۱: «گوهر» استعاره از اشک - «دست اشک» و «پای غم»: دو اضافه استعاری تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «بتان» استعاره از زیبارویان / «این خانه» استعاره از دل

گزینه ۳: «غنچه» استعاره از دهان / «ای نسیم عافیت ...»: استعاره مکنیه

گزینه ۴: «ای خم ...»: استعاره مکنیه / «زنجیر» استعاره از شکل ظاهری انگور

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عبارت‌های ب، هـ کاملاً درست هستند. تشریح موارد نادرست:

الف) مکتب وقوع در قرن دهم شکل گرفت، نه قرن نهم.

ج) در قرن دهم فضلالی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به فارسی و بها دادن به فرهنگ ایرانی استقبال می‌کردند.

د) لقب «خداوندگار مضامین تازه شعری» مربوط به صائب تبریزی است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشبیهات: ۱- «بادپای (اسب) روح»: اضافه تشبیهی ۲- من، بادپای روح هستم ۳- من بادبان نوح هستم ۴- تشبیه تفضیلی در مصراع اول بیت دوم ۵- «لاله‌رویان» = افرادی که چهره آنان مانند لاله است ۶- هر سو، گلشن است.

استعاره‌های مصرحه: ۱- «لعل» در بیت دوم ۲- «لاله‌رویان» در بیت سوم

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هر چند شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقش بسزایی داشتند، اما کم‌وبیش به زبان فارسی هم کتاب نوشته و شعر گفته‌اند و به نوعی علاقه نشان داده‌اند. ضمناً مقام شیخی و رهبری طریقت شاهان صفوی و رقابت آنها با شاهان عثمانی و هندی هم باعث توجه آنها به مسائل فرهنگی و از جمله، شعر و شاعری بود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳: تا جهان هست عشق و محبت هم خواهد بود هر چند برخی از انسان‌ها بروند و برخی دیگر جای آن‌ها را بگیرند.

مفهوم بیت گزینه‌ی ۴: عشق بود که باعث شد جهان هستی به وجود بیاید و شور و غوغایی در آن بر پا کرد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «تراویدن مهتاب» استعاره‌ی مکنیه از نوع غیرتشخیص است؛ چرا که مهتاب هم‌چون مایعی نظیر آب دانسته شده که می‌چکد. در بیت گزینه‌ی ۴ «لعل» استعاره‌ی مصرحه از «لب» است. آرایه‌ی استعاره در سایر گزینه‌ها:

۱) «کام حرص» استعاره‌ی مکنیه از نوع تشخیص است.

۲) «سلام کردن باغ»، «قیام کردن سرو»، «پیاده رفتن سبزه» و «سوار بودن و رسیدن غنچه» استعاره‌ی مکنیه از نوع تشخیص هستند.

۳) «ترش‌رویی گردون» و «خنده‌ی برق» استعاره‌ی مکنیه از نوع تشخیص هستند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فاقد تشبیه / استعاره: گوش دل، زمزمه‌ی نغمه‌ی چنگ، عنان دل شیدا (دل به مرکبی تشبیه شده که عنان دارد) / جناس: «چنگ» اول: نوعی ساز، «چنگ» دوم: دست. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۲: تشبیه: آبگون ساغر / استعاره: «آب آتش رنگ» استعاره از من / جناس: «چنگ» اول: دست، «چنگ» دوم: نوعی ساز، «چنگ» و «رنگ»

گزینه‌ی ۳: تشبیه: تُرک آتش رخ / استعاره: «آب آتش فام»: استعاره از من / جناس: «آن» و «آب»، «جام» و «جامه»
گزینه‌ی ۴: تشبیه: رخ تو آینه‌ی جان است، من چون زنگ، آینه‌ی خاطر / استعاره: «زنگ» دوم استعاره از کدورت و ناپاکی / جناس: «زنگ» اول: نوعی ماده سبز رنگ، «زنگ» دوم: سیاهی، زنگار

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سبک شعر وحشی بافقی حد واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

تقطیع هجایی و وزن شعر: «UU / - - UU / - - U -» / «فعلاتن فَعْلُن» / «UU / - - UU / - - UU / - -»: فاعلاتن فعلاتن فَعْلُن

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. صورت درست سایر عبارات:

الف) کلیم کاشانی از شاعران بزرگ قرن یازدهم است.

ب) بهزاد در دوره‌ی شاه اسماعیل و رضا عباسی در دوره‌ی شاه عباس می‌زیسته‌اند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گو / ه / ر / تا / جم / ک / در / دس / ت / گ / دا / اف / تا / د / ام

رکن آخر گزینه ۱ و ۳ فع لن است و رکن پایانی بیت ۴، مفاعیلن.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. (تشبیه پنهان: لب خندان معشوق به غنچه) - استعاره: پسته خندان استعاره از لب معشوق - به فغان آمدن غنچه: تشخیص - چمن: مجاز از باغ

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: ای قمر: استعاره / تنگ شکر: استعاره از دهان

گزینه ۲: بو کردن مشک: تشخیص و استعاره / مشک زلف: تشبیه

گزینه ۳: مانند کردن دهان به تنگ شکر: تشبیه / بت: استعاره

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۳: ملاحسین واعظ کاشفی کلیله را به زبان ساده بازنویسی کرد و آن را انوار سهیلی نامید.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. چشم کرم: استعاره‌ی مکنیه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: خورشید استعاره‌ی مصرّحه از صورت معشوق/ گزینه‌ی ۳: کوکب استعاره مصرّحه از اشک/ گزینه‌ی ۴:

جان جهان و آفتاب استعاره مصرّحه از معشوق می‌باشد.

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴
۲۱	۱	۲	۳	۴

